ІНСТИТУТ ГУМАНІТАРНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ

УДК 37.016:004

Яшанов С. М., Трегуб О. Д.

РОЗВИТОК ІНФОРМАЦІЙНО-КОМПЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В СИСТЕМІ ОСВІТИ

Основним завданням вищої освіти на сучасному етапі є надання майбутньому фахівцеві не лише необхідних знань та можливостей набуття практичних умінь у предметній сфері, а й розвинути його здібності, допомогти йому вдосконалити форми як професійного, так і особистісного самовдосконалення в суспільстві. Це потребує модернізації змісту, форм, методів і засобів навчання, впровадження нових технологій, реалізації пріоритетних принципів реформування навчального процесу.

Переступаючи поріг третього тисячоліття, людство зробило незаперечний висновок, що прогрес нашої цивілізації однозначно пов'язаний з її досягненнями в галузі науки й освіти. Тому набуття якомога вищого рівня освіченості кожної людини – важливий першочерговий інтерес не лише окремо взятої особистості, а й суспільства загалом. Нині вища освіта – це не галузь споживання, як інколи неправильно вважають деякі зовсім недалекоглядні діячі, а галузь виробництва, що продукує духовний та інтелектуальний потенціал, нарощує "чинник людського капіталу", від якого залежить спроможність нації до виробництва матеріальних, інтелектуальних, духовних і культурних елементів. Це все зумовлює державну і соціальну безпеку, мир і спокій, надії й впевненість особистості в своєму майбутньому. Тільки підвищення рівня освіченості суспільства створює умови для соціального благополуччя.

Параметри інформаційного освітнього середовища вищого навчального закладу зумовлені вимогами до фахівців, які готуються до роботи в умовах принципових змін в економіці. Крім того, інформаційне освітнє середовище набуває нових рис адекватних оновленню України.

Комп'ютерна технологія за своїм фундаментом і надбудовою призначена для проектно-орієнтованої системи навчання, в процесі якої здійснюється не лише контроль за опануванням знань, але, передусім, активне їх використання для творчих досягнень в рамках освітнього процесу [1].

У педагогічній науці приділяється належна увага проблемі впровадження інформаційно-комп'ютерних технологій у навчальний процес. Науковими дослідженнями щодо використання комп'ютерної техніки та нових інформаційних технологій в освіті займаються такі науковці, як В. Ю. Биков, А. П. Єршов, М. І. Жалдак, Ю. І. Машбиць, С. М. Яшанов, О. В. Майборода, В. М. Монахов, Н. В. Морзе, О. В. Співаковський, П. В. Стефаненко, О. К. Філатов та ін.

Однак нині немає чіткого визначення поняття "інформаційний простір", як наукова категорія воно недостатньо розроблене. Поняття позначає різні феномени, які пов'язані між собою наявністю інформації, а також тих, хто її створює, і тих, хто нею користується. Говорячи про розвиток інформаційного простору, слід виділити такі основні тенденції, як інтернетизація й глобалізація. Що стосується Інтернету, то всесвітня інформаційна павутина ще не стала всеосяжною, але на сучасному етапі розвитку суспільства вона справляє значний вплив на життя людей. Цей процес відбувається швидше, ніж можна собі уявити. З технічного винаходу він перетворився в абсолютний феномен, який впливає на всі сторони життя людства. Не викликає жодних сумнівів той факт, що розвиток Інтернет-технологій відкриває перед суспільством безліч перспектив і дає надію на якісний прорив у найрізноманітніших сферах [2].

На перший план нині висуваються питання методології освоєння знань про світ і про себе з використанням інформаційно-комп'ютерних технологій, в результаті чого інформатика з допоміжної дисципліни перетворюється на дисципліну засадничу.

Інформатизація освітньої сфери неможлива без створення інформаційних освітніх середовищ, які в свою чергу мають надавати можливість для самореалізації інтелектуально розвиненої особистості, яка володіє необхідними професійними якостями. Тому в сучасних умовах формування і розвитку інформаційного освітнього середовища, як складової єдиного інформаційного освітнього простору, є одним із основних стратегічних завдань кожного вищого навчального закладу для адаптації до швидко змінних зовнішніх умов. Таке середовище має служити фундаментом для організації сучасного навчального процесу.

Багато фахівців відзначають, якщо застосовувати в процесі навчання студентів інформаційно-комп'ютерні технології, зокрема телекомунікації, то цей процес розриває умовні професійні межі того чи

іншого вищого навчального закладу. При цьому студенти вступають в інтерактивне міжпрофесійне, загальнолюдське спілкування. Не викликає сумніву те, що викладач, досвідчений у сфері нових педагогічних та інформаційно-комп'ютерних технологій, буде прагнути, щоб його студенти також оволоділи всіма необхідними знаннями, вміннями та навичками, використовуючи найсучасніші технічні досягнення. Як відзначає Є. С. Полат, "нині педагог має прагнути, щоб його підопічні вивчали світ не лише по телевізору, щоб вони могли спілкуватися один з одним щоденно, задаючи один одному самі різні запитання, ділячись своїми ідеями, беручи участь у спільних дослідженнях, творчих роботах" (3).

Специфіка педагогічних технологій навчання, побудованих на основі інформаційно-комп'ютерних технологій передбачає програмно-методичне забезпечення занять (дидактичних матеріалів нового типу), наявність сучасних технічних засобів (класів обчислювальної техніки, навчальних систем на базі комп'ютерів тощо). Це зумовлює перерозподіл функцій управління пізнавальною діяльністю між викладачами, студентами та комп'ютерами.

Залучення комп'ютера до навчально-виховного процесу – це залучення не тільки техніки, а й того зовнішнього інтелекту, який презентовано через технологію та програмне забезпечення [4].

Нинішня світова цивілізована спільнота багато в чому базується на інформаційно-комп'ютерних технологіях. Під впливом процесу інформатизації складається нова структура – інформаційне суспільство. Активне впровадження технологій інформатизації сучасного суспільства не могло не торкнутися і системи освіти. Забезпечення сфери освіти теорією і практикою розробки і використання інформаційно-комп'ютерних технологій є одним з найважливіших засобів реалізації нової державної освітньої парадигми, направленої на створення максимально сприятливих умов для саморозвитку особистості.

Особлива увага в інформаційному освітньому середовищі на основі інформаційно-комп'ютерних технологій має приділятися розвитку креативності студентів. У процесі цього креативність розуміється як інтегральна стійка характеристика особистості студента, що визначає його здібності до творчості, прийняття нового, нестандартного творчого мислення, генерування значної кількості оригінальних і корисних ідей. Основна мета креативного освітнього середовища – "розбудити" в людині творця і максимально розвинути в ній закладений творчий потенціал.

Інформаційно-комп'ютерні технології швидко розвиваються і освіта має постійно стежити за змінами, що відбуваються в цій галузі. У світлі цього значно зростає роль інноваційних проектів, направлених на модернізацію тих, що існують і введення нових технологій. Управління інформаційно-комунікаційними інноваціями стає однією з провідних функцій менеджерів освіти. Оцінка має бути частиною всіх рівнів розвитку і використання інформаційно-комп'ютерних технологій. Не менш важливими завданнями є підвищення продуктивності інформаційних програмно-апаратних комплексів, які експлуатуються в наш час, кваліфікований супровід інформаційно-комп'ютерних технологій, що використовується у навчальному процесі, а також впровадження і подальший розвиток перспективних Інтернет- та Інтранет-технологій в корпоративних мережах.

Отже, застосування комп'ютера в навчально-виховному процесі за умови правильного визначення його місця дає підстави сподіватися на певні зрушення, поворот дидактичного простору обличчям до майбутнього, яке проектується сьогодні.

Використана література:

1. *Жалдак М. І.* Проблеми інформатизації навчального процесу в школі і вузі / Сучасна інформаційна технологія в навчальному процесі : зб. наук. праць / редколегія : Шкіль М. І. та ін. – К. : КДПІ, 1991.
2. *Биков В. Ю.* Теоретико-методологічні засади моделювання навчального середовища сучасних педагогічних систем / В. Ю. Биков // Інформаційні технології і засоби навчання : збірник наукових праць ; [за ред. В. Ю. Бикова, Ю. О. Жука], Інститут засобів навчання АПН України. – К. : Атіка, 2005.
3. *Полат Е. С.* Новые педагогические и информационные технологии в системе образования : учеб. пособие для студ. пед. вузов и системы повышения квалификации пед. кадров / Е. С. Полат, М. Ю. Бухаркина, М. В. Моисеева, А. Ю. Петров; под ред. Е. С. Полат. – М. : Академия, 2002. - 272 с.
4. *Беспалько В. П.* Педагогика и прогрессивные технологии обучения / В. П. Беспалько. – М. : Изд-во Института профессионального образования МО России, 1995. - 336 с

Аннотация

В статье рассматривается развитие информационно компьютерных технологий в системе образования. Описано назначение информационно компьютерных технологий в образовании, и их применение в Высшем учебном заведении. Обращается внимание на информатизацию образовательной среды, которая предоставляет возможность для самореализации интеллектуально развитой личности, которая владеет необходимыми профессиональными качествами.

Annotation

In the article development is examined informative computer technologies in the system of education. Setting is described informative computer technologies in education, and their application in Institute of higher. Attention applies on informatization of educational environment, which enables self-realization of the intellectually developed personality which owns necessary professional qualities.